

Zaterdag 2 december 1916 – ochtendeditie

Het wegvoeren van de Belgen door de Duitsers.

In een openbare vergadering, belegd door de federatie Rotterdam van de S. D. A. P., hebben de heren J. E. W. Duys en Camille Huysmans gisteravond in het Verkooplokaal gesproken over het wegvoeren van de Belgen door de Duitsers.

Na een korte inleiding van de voorzitter, de heer A. B. de Zeeuw, was eerst het woord aan de heer Duys.

Het scherpe protest, dat de spreker meende te moeten doen horen, was er geen tegen Duitsland, ook niet tegen de Duitsers, maar wel een tegen de krenking van de mensenrechten, die had plaats gehad. Deze openbare vergadering was geen anti-Duitse meeting; het gold hier een speciale Duitse daad, die ieder mens zeer ter harte moest gaan. Geen lafheid mocht dit protest doen terughouden. En daarom bracht spreker hulde aan de federatie Rotterdam, die deze vergadering had uitgeschreven.

Spreker betoogde, dat de S. D. A. P. alleen het moreel recht had te protesteren tegen het wegvoeren van de Belgen naar Duitsland. De Belgische arbeiders mochten thans geen vergeefs beroep doen op de internationale solidariteit van hun kameraden, ook in ons land.

Spreker bracht in herinnering, dat door rechtstreekse bemoeiing van onze regering, waarvan hij haar geen verwijt maakte, in oktober 1914 een zachte dwang was uitgeoefend, op de duizenden Belgen, die in ons land vertoefden, om naar België terug te keren onder belofte, dat de teruggekeerden niet krijgsgevangen zouden worden gemaakt of naar Duitsland gevoerd. Ook deze belofte is op ergerlijke wijze door Duitsland geschonden, ook thans is weer een daad gepleegd, in strijd met het volkenrecht, in strijd met het Haagse traktaat.

Tegen deze handelswijze moest, naar sprekers mening, ten krachtigste worden geprotesteerd. Er is bijna niemand, die deze daad van Duitsland verdedigt. Spreker kende er slechts twee: De Toekomst en ... dr. Kuyper.

Spreker meende, dat de Duitse sociaaldemocraten zelf moesten protesteren tegen de schandelijke deportatie van de Belgen. Men moest teruggaan tot de tijd van Alva om de weerga te vinden van hetgeen thans met de werkloze Belgen geschiedt. Het wegvoeren van de Belgen naar Duitsland was eenvoudig niet te verdedigen. Dat de Belgen niets zouden doen voor hun werklozen, is op treffende wijze weerlegd in het laatste avondblad van de N. R. C.

Spreker bestreed de mening, als zou het wegvoeren van de Belgen een pedagogisch werk der Duitsers zijn, zoals wel beweerd wordt. Bovendien, er worden niet alleen werklozen gedeporteerd, ook arbeiders worden uit de fabrieken gehaald en naar Duitsland gevoerd. Mocht de Duitse regering beweren, dat het wegvoeren der Belgen alleen geschiedt om de werkloosheid tegen te gaan, dus uit sociaal oogpunt en niet om redenen van militaire aard, dan was het, naar sprekers mening, de plicht van de Nederlandse regering, de Duitse regering aan dit woord te houden, door haar te verzoeken de Belgen weer vrijwillig naar Nederland te laten gaan (applaus).

De heer Huysmans bracht in het midden, dat niet alleen de Nederlandse regering met het uitoefenen van haar zachte drang in 1914 vertrouwen had gehad in het woord van de Duitse regering, maar ook de Belgische regering te Havre heeft haar landgenoten toen aangeraden aan de zachte drang van de Nederlandse regering gehoor te geven. Zowel de Nederlandse als de Belgische regering waren volkomen te goeder trouw.

Bij het grote, naamloze leed van de Belgen is thans ook de slavernij gekomen.

Spreker betoogde, dat van het voor de oorlog zo bloeiende België thans niets meer over is. Duitsland heeft het verarmd en vernietigd. Hij stelde in het licht, dat uit een aantal bevelen van de Duitse overheid, in 1915 uitgevaardigd, duidelijk bleek, dat wie toen reeds weigerde arbeid te verrichten, door de Duitse overheid voorgeschreven, zwaar gestraft werd, onder welke straffen ook behoorde deportatie naar Duitsland. Doch wat thans door de Duitsers met duizenden Belgen gedaan wordt, was, naar sprekers mening, niets anders dan herleving van de oude slavernij.

Tegen de wegvoering van de Belgen door de Duitsers is in bijna alle landen geprotesteerd. Zelfs door de socialistische arbeiders in Hongarije.

De deportatie is alleen goedgekeurd door De Toekomst en bijna goedgekeurd door de heer Picard, redacteur van De Vlaamsche Gedachte. Tegen de houding van de heer Picard, een Belg, protesteert spreker onder applaus der vergadering ten krachtigste.

Waar thans de Belgische arbeiders op schandelijke wijze worden gedeporteerd naar Duitsland, daar kwam spreker de hulp van Nederland voor zijn onderdrukte landgenoten inroepen. Spreker vroeg niet, dat Nederland voor de Belgen de oorlog zou beginnen. Hij hoopte hartelijk, dat Nederland buiten de oorlog zou blijven, ook daarom, omdat dan ons land een steunpunt voor België zou kunnen blijven. Maar als spreker thans de hulp van Nederland vroeg, dan rekende hij op de morele kracht, die van het protest van Nederland zou uitgaan.

Beide sprekers werden herhaaldelijk door de druk bezochte vergadering, waarin vele Belgen tegenwoordige waren, hartelijk toegejuicht.

De volgende motie werd tenslotte eenstemmig aangenomen: "De openbare vergadering, enz. protesteert krachtig tegen het wegvoeren van de non-combattanten uit België, doet een beroep op de regeringen van alle neutrale volkeren en op de socialistische partijen van alle landen, ook die van de centrale mogendheden, dat zij zullen protesteren bij de Duitse regering tegen de schending van de mensenrechten, zoals ze zelf door Duitsland zijn onderschreven volgens de bepalingen van de Haagse conventie.

Zaterdag 2 december 1916 – avondeditie

De wegvoering van de Belgen.

Parijs, 1 december. De Belgische regering deelt mede, dat zij uit New York bericht heeft ontvangen, dat zich daar uit verschillende partijen een comité heeft gevormd, dat handtekeningen zal verzamelen onder een protest tegen de deportatie der Belgen. De revue España vraagt of de neutrale volken dit nog langer zullen dulden.

De Belgische bladen, die te Parijs verschijnen, La Patrie Belge, Ons Vlaanderen, L'Opinion Wallonne en Le Peuple Belge, hebben – naar wij in Vrij België lezen – tegen de wijze, waarop de Franse censuur uitgeoefend wordt, een motie aangenomen, waarin zij: "de noodzakelijkheid erkennend van een censuur op de inlichtingen van diplomatieke en militaire aard", constateren, dat zij in feite aan een meer ergerlijke censuur onderworpen zijn dan de Franse bladen, daar het onder meer gebeurd is, dat artikels gedurende verscheidene dagen opgehouden werden onder voorwendsel, dat zij moesten

onderworpen worden aan de goedkeuring van een overheid, die men nooit heeft doen kennen en waartegen zij zich bijgevolg niet kunnen verdedigen.

Ze tekenen verzet aan tegen het uitzonderingsregime, waaraan zij tot nu tot gehoorzaamd hebben;

Ze besluiten deze dagorde mede te delen, aan de Belgische ministers, senatoren en kamerleden, alsmede aan hun collega's van de Franse en Belgische pers.